

KAMO IDU PODRAVSKI MUZEJI?

(Prilog raspravi o budućoj orijentaciji muzeja i galerija u koprivničkoj Podravini)

Rasprava o budućem razvoju podravske muzeja i galerija, koja je bila glavna točka dnevnoga reda na godišnjem sastanku članova Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske potkraj 1986. u Koprivnici, kretala se u širokom rasponu: od idealiziranog i teoretskog zamišljanja funkcioniranja suvremenog muzeja do pitanja o tome da li možda u Koprivnici već sada nismo pretjerali s brojem muzeja i galerija (!) Većina diskutiranih očito je samo improvizirala svoj nastup, pa koprivnički muzealci od rasprave i neće imati veće praktične koristi.

Tema je zapravo vrlo kompleksna i ozbiljna, jer je očito da se podravski muzeji i galerije nalaze na određenoj prekretničkoj točki svoga razvoja. Dosadašnji razvoj odvijao se podosta stihijski, ali su usprkos tomu ostvareni zavidni rezultati, kako u formiranju šire mreže muzeja i galerija, tako i unutar funkcioniranja ovih osnovnih ustanova kulture. Sada se stiglo do točke kada je neophodno razmisliti o smišljenijem budućem razvoju, jer samo tako se može ostvarivati kvalitativni pomak naprijed. Podravske muzeji i galerije ostvarili su dosad svoje mjesto i priznanje u ovom kraju, dapače može se govoriti o bržem razvoju ovih djelatnosti nego u drugim krajevima sjeverne Hrvatske, ali je sada neophodno iskoristiti i opravdati to povjerenje sredine i usmjeriti budući razvoj ove djelatnosti prema višoj kvalitativnoj razini. To nije nimalo lako i kod toga se javljaju brojne dileme.

Prvo. Mislim da su dosta jasne i teoretski temeljito razrađene funkcije i razne mogućnosti suvremenog muzeja. Sada je na muzealcima (stručnjacima) da objektivno procijene što se od toga može realno ostvariti u budućem razvoju koprivničkoga muzeja, te da tu realizaciju razdijele po pojedinim etapama (godinama). Drugim riječima, ostvarivanju ideje suvremenog muzeja u Koprivnici valja prići planski, oprezno i realno — bez teoretskih uljepšavanja, koja mogu realizaciju te ideje samo zamagliti i usporiti.

Drugo. Neophodno je uskladiti i koordinirati djelovanje svih muzeja i galerija u koprivničkoj

Podravini, bez obzira u čijoj se nadležnosti oni nalaze. To je u interesu društva, a ponajprije samih muzeja i galerija. Trenutno na tom planu vlada neobično velika raznolikost. Uz matični Muzej grada Koprivnice, u ovom gradu sada djeluje još muzej i spomen-područje Danica, zatim je tu poklon-zbirka Vladimira Malančeca, pa »Podravkin« Muzej prehrane, muzejska zbirka RO »Sloga«, te dvije galerije — gradska i »Podravkina«. Izvan grada nalaze se muzejske zbirke u Đelekovcu i Velikom Pogancu, te galerije u Peterancu i Hlebinama, a ima inicijativa da se osnuju još neke muzejske zavičajne zbirke i memorijalne postave. Tu valja pribrojiti i uspješnu amatersku muzejsku djelatnost na području općine Đurđevac, koja praktički još nema profesionalne ustanove koja bi objedinjavala i usmjeravala sve razvijeniju muzejsko-galerijsku djelatnost. Radi se o vrlo kvalitetnoj muzejskoj zavičajnoj zbirci u Virju, zatim u Kalinovcu, memorijalnoj zbirci Turković u Virju; osnivanju muzejske zbirke u Đurđevcu, te određenim takvim inicijativama u Pitomači, Kloštru, Podravskim Sesvetama i drugdje, dok uspješno djeluje i zavičajni muzej i Preradovićeve zbirke u Grabrovnici.

Ova mreža (koja zadivljuje brojem) razvija se dosad uglavnom stihijski, pa čak nije bilo niti nekih rasprava i dogovora na razini ove dvije općine o opravdanosti ovakve mreže i posljedicama što će iz toga proizaći za razvoj podravskih muzeja i galerija. Takve bi konzultacije i dogovori bili neophodni, a valjalo bi izraditi i jednu znanstveno-stručnu analizu razvoja ove mreže i funkcije pojedinih jedinica u njoj. To se pogotovo odnosi na usklađivanje i određenu specijalizaciju muzeja i galerija u gradu Koprivnici (i bližoj okolici). Za sada uglavnom svako ide svojim putem. Valjalo bi se decidirano odlučiti što prezentirati u kojem muzejskom prostoru u gradu i kako orijentirati djelatnost galerija. Zbirku Malančec bi, vjerojatno, valjalo urediti kao reprezentantu građanske prošlosti i prezentiranja opće povijesti grada i Podravine 19. i početka 20. stoljeća. Zbirka na Danici već je tematski profilirana i tako bi je trebalo i dalje razvijati, dok će valjati potražiti optimalna rješenja za usklađivanje mu-

zejske »ponude« Muzeja grada i Muzeja prehrane. U svakom slučaju, ove se dvije muzejske ustanove ne bi smjele duplicirati svojim etnografskim postavama, već bi valjalo smoci kadrovske i financijske snage da se Muzej prehrane doista razvije kako je to bilo i planirano: u prezentaciju kronološkog slijeda osnovne pregrade prehrambenih sirovina i pripremanja hrane, te u informativni centar o toj djelatnosti uz organizaciju znanstvenih i stručnih istraživanja. U tom slučaju izbjegla bi se svaka uspo- redba i dupliciranje s postavama Muzeja grada, koji bi zadržao svoju osnovnu muzejsku namje- nu pojedinih zbirki i drugih djelatnosti.

Treće. Svakako se sada kao najaktualnije postavlja pitanje daljnjeg razvoja samog Muzeja grada Koprivnice, kao osnovnog nosioca ove djelatnosti u Podravini. U toku 1987. prići će se izradi planova i nacрта za temeljitu adap- taciju muzejske zgrade, pa je nužno unaprijed dati projektni zadatak, odnosno odrediti buduću konkretnu namjenu pojedinih prostora. I ovdje idealiziranju nema mjesta, jer se po zakonu raspoloživog novca moramo kretati u realnim okvirima sadašnjih mogućnosti. Radi se, dakle, o potrebi ostvarivanja osnovnih funkcija ovog muzeja, koje valja osuvremeniti i stvoriti mate- rijalnu podlogu za buduće modernije djelovanje ove ustanove.

U tom smislu ovaj muzej mora zadovoljavati prije svega, namjenu prezentacije najvrijedni- je prikupljene građe. Dakle, mora imati svoj stalni postav, koji će se vjerojatno u ovom slu- čaju odnositi na arheološku, etnografsku, ce- hovsko-manufakturnu i općepovijesnu zbirku. Dakako, u novoadaptiranoj zgradi te zbirke mo- raju naći svoju suvremenu prezentaciju, ali s obzirom na ograničenost prostora bit će neop- hodno izvršiti kritički izbor samo najvrijednijeg materijala. Za suvremenije funkcioniranje mu- zeja, što je već sada potvrdila stvarnost, nužno je urediti oveći izložbeni prostor za tematske postave koje bi se neprestano izmjenjivale. To je zahtjev koji je neophodno realizirati, pa ma- kar na račun prostora stalnih izložbi. Nadalje, koprivnički muzej bi trebao imati valjano ure- dene i sistematizirane depoe, jer ima obilnu građu predmeta i dokumentacije. Uz to je nuž- no vezati funkcionalniji prostor za zaposleno osoblje, kao i za znanstvena istraživanja van- skih suradnika i istraživača, uz formiranje ade- kvatnog informacijsko-dokumentarnog sistema. To bi bilo ono najnužnije i najneophodnije, pa u tom pravcu valja usredotočiti najveću pozor- nost i snage, a manje vremena i novaca trošiti na idealiziranje i traženje zasad nemogućeg

(iako uvijek valja u konačnici težiti optimalnom, ali uz smisao za realnost).

Četvrto. Usporedo s razvijanjem koncepcije mreže muzeja i galerija u Podravini, zatim stva- ranjem suvremenog muzeja u Koprivnici i dru- gim sličnim zadacima, valjalo bi maksimalnu pozornost posvetiti usavršavanju koncepcije i načina djelovanja muzeja i galerija, zatim rje- šavanju kadrovske ekipiranosti, djelotvornijem sistemu financiranja i marketingu. To su sve ključna pitanja, bez čijeg rješavanja bi se ulu- do potrošila ogromna sredstva za adaptacije i razna uređivanja zgrada i zbirki. Valjalo bi izra- diti godišnje i dugoročnije planove potrebnih kadrova, pa se zatim maksimalno zalagati da se ti planovi i ostvare. U sistemu financiranja valjalo bi, uz SIZ kulture kao osnovnog finan- cijera, naći trajne mogućnosti izravne razmjene rada s privredom i drugim subjektima, te raz- viti vlastiti marketing program. Tog marketing programa svi se muzeji nekako pribojavaju, pa i omalovažavaju kao nešto što je drugorazredno pa čak i ponižavajuće za muzejsku djelatnost. To je svakako pogrešna orijentacija, a upravo podravskim muzejima i galerijama na tom se planu pružaju izuzetne mogućnosti (promet sli- kama i skulpturama, suvenirima, prigodna i druga izdanja i slično).

Sve u svemu, valja se ponajprije okrenuti sebi i svojim mogućnostima, a uz to iskoristiti sve šanse koje pruža društvo. Možda nam ma- lo nedostaje i angažmana, prodornosti i ustraj- nosti. Bez rješavanja naših unutarnjih slabosti, svaka koncepcija razvoja, pa i ona najbolja, os- tat će mrtvo slovo na papiru.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Ljerka Albus, Darko Sačić, Mirjana Dučakijević, Magdalena Lončarić, Marina Šimek

Odgovorni urednik: Darko Sačić

Prelom: Uredništvo

Naslovna stranica: Darko Sačić

Fotografija — Davor Putar

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

Nakladnik:

Gradski muzej Varaždin

Za nakladnika: Darko Sačić

Tisak: »Zrinski« Čakovec

Broj 10 — Ožujak 1987.

God. X

Naklada 800 komada

Naslovna stranica: S izložbe »40. godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj«

Prijevod: Željko Grabar, Vid Lončarić, Ljerka Perči, Marina Šimek, Vesna Šimunić

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN
ARHEOLOŠKI ODJEL

15644